

Europa, diners i món local

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

06/06/2005

El passat divendres 3 de juny va tenir lloc a les dependències de la **Diputació de Barcelona** (<http://www.diba.cat/>), a l'Escola Industrial, una jornada dedicada a la Política de la Unió Europea (UE) en matèria de medi ambient i d'energia. La jornada, que va ser organitzada per la Direcció de Serveis de Relacions Internacionals i per l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació, va abordar, a través de diverses conferències, la història de la política ambiental comunitària, els canvis que es preparen en el programa LIFE i l'orientació actual de la política energètica. A banda d'aquests temes principals, van sorgir amb força dos elements que van fer de nexa comú de les diferents exposicions: els instruments de finançament i el paper del món local en l'acció de la UE pel medi ambient.

Agustí Fernández de Losada, director del Serveis de Relacions Internacionals de la Diputació va fer una presentació de la jornada i va donar la benvinguda als experts tot recordant que els temes ambientals fins i tot quan es tracten des d'institucions estatals o comunitàries sempre acaben tenint incidència a nivell local. **Evolució d'una política** Acte seguit, va prendre la paraula José Álvarez Díaz, coordinador d'Àrea de la Subsecretaria del Ministeri del Medi Ambient que va fer un repàs històric molt dens de l'origen i evolució de la política ambiental comunitària, origen que es troba en la conferència d'Estocolm de 1972, promoguda per Nacions Unides i que, en aquella CEE de molts pocs membres, va donar un impuls als primers programes de medi ambient. Álvarez Díaz va dir que en la perspectiva del moment el tema es vivia com 'un autèntic neguit per corregir els danys causats pel desenvolupament' i que hi havia un plantejament defensiu. Entre 1972 i 1992 no es pot parlar amb propietat de política ambiental europea sinó simplement de programes plurianuals. Uns programes que, a banda de les polítiques concretes que es puguin desenvolupar, continuen en marxa tot marcant les grans línies, com és el cas del *Medi Ambient 2010: el futur és a les nostres mans*. És el 1992 que, coincidint de nou amb una altra conferència internacional, la de Rio, el Tractat de Maastricht dona forma jurídica a la Unió Europea i al mateix temps s'inicia una veritable política de medi ambient on tindrà molta importància el tractament dels residus i que introduirà el principi de 'qui contamina paga', tot i que, segons Álvarez Díaz 'no se'n desenvoluparan encara totes les potencialitats'. El Tractat de Maastricht donarà pas al Tractat d'Amsterdam (1992) que modificarà alguns aspectes de l'anterior i sobretot en un punt molt important que Álvarez Díaz va voler destacar: 'l'article 6 diu que les exigències de protecció del medi ambient s'han d'integrar a totes les polítiques comunitàries'. **El finançament** Álvarez Díaz va recordar que són els estats membres els qui han de finançar les polítiques ambientals. Va recordar que existeixen nombroses vies de finançament per part de la mateixa Unió que venen amb els fons estructurals i els fons de cohesió -entre d'altres-. En aquest sentit va apuntar que el tema del finançament no està tancat i que està subjecte a la dinàmica i a l'acció d'aquells que poden reclamar-lo. Álvarez Díaz va dir que, en l'àmbit espanyol, la creació de la **Red de Autoridades Ambientales** (<http://www.magrama.gob.es/es/>), on concorren les administracions central, autònoma i local és una plataforma ideal per debatre les possibilitats d'obtenció del finançament, sempre dins un límit ja que va afirmar que 'complir amb les mínimes obligacions ambientals no dona dret a més subvencions però sí que en dona la voluntat de millora i innovació'. Actualment, la Red de Autoridades Ambientales, orienta el seu treball al període 2007-2013 on hi haurà una reestructuració de l'arquitectura dels fons comunitaris, fruit de la recent ampliació de la UE a 25 socis. Aquesta reestructuració, que de moment no és un fet sinó una proposta de la comissió, compta amb algun element d'interès com és el renovat protagonisme del món de les

administracions locals i dels àmbits urbans en particular. Un altre element important és la diferenciació entre actuacions ambientals directes (biodiversitat, gestió de l'aigua, riscos naturals) i les indirectes (turisme sostenible, eficiència industrial) molt en l'esperit de transversalitat que en el seu dia va aportar el Tractat d'Amsterdam. En aquest context, complex i canviant, Alvarez Díaz va aportar alguns punts de referència que serveixen d'orientació com, per exemple, el fet que s'estan redactant a Brussel·les unes estratègies temàtiques per rebre finançament que estaran enllestides amb tota probabilitat a finals de 2005. Entre elles, destaca la de medi ambient urbà. I aquí és on entra la capacitat del món local per emmarcar les seves iniciatives -com l'Agenda 21 i el seu desplegament- en plans sectorials i estratègics que permetran obtenir més recursos econòmics. Segons Alvarez Díaz, 'tot allò que no estigui emmarcat en aquests plans ho tindrà molt difícil per obtenir finançament'. L'expert del Ministeri va reconèixer que més de 200 normes per regular el medi ambient europeu 'és un nombre excessiu' però es va mostrar esperançat amb la capacitat de tirar endavant les polítiques ambientals gràcies a l'existència de fons suficients i la mobilització de persones i institucions per disposar-ne.

Les possibilitats del programa LIFE Albert Sorrosal, consultor i assistent tècnic del programa LIFE a Espanya i Portugal, va començar amb una dosi d'optimisme i contra l'euroescepticisme creixent d'aquests dies tot fent seva una afirmació de la Comissària de Medi Ambient Margot Wallström que va dir que la política ambiental era una de les que havia tingut més èxit en el marc de la UE. Sorrosal, en una exposició més directa i pragmàtica que el seu antecessor, va convidar al públic a visitar la pàgina http://europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm

(http://europa.eu.int/comm/environment/funding/intro_en.htm) on es pot trobar tot allò que fa referència a les oportunitats de finançament per temes ambientals en el si de la UE. L'expert en el programa LIFE va afegir per a tots els interessats que s'ha publicat un manual que permet orientar-se en el tema del finançament de cara al període 2007-2013 amb el nom *EU Funding for Environment: A handbook for the 2007-2013 programming period*. Tot seguit va passar parlar del programa LIFE que teòricament havia d'acabar l'any 2004 però que les autoritats comunitàries van decidir prorrogar. La raó és evitar que es produís un buit legal entre el final anteriorment previst i la introducció de les perspectives financeres del nou LIFE. La prorroga del vell LIFE s'estén durant els anys 2005 i 2006 però ja incorpora algunes novetats remarcables com el fet de primar els projectes transnacionals i la disponibilitat de 300 milions d'euros. Els àmbits d'intervenció són, entre d'altres, ordenació del territori, gestió d'aigües, reducció de l'impacte ambiental de les activitats econòmiques, gestió de residus, molts dels quals de gran rellevància en el món local. La darrera convocatòria per presentar projectes a aquest programa serà en principi el mes de setembre d'enguany.

El nou LIFE El programa reformulat -tot i que encara no ha estat aprovat- es coneix amb el nom de LIFE + i suposa un canvi d'objectiu molt gran respecte a l'anterior ja que se centra en contribuir al desenvolupament, l'aplicació, la supervisió, la divulgació de la política ambiental a la UE. Com a instrument financer, LIFE+ s'orienta a superar els problemes d'implementació de la legislació ambiental i a la millora de l'eficiència en els resultats del mateix programa. A la vegada, promourà un fons per a l'intercanvi de les diferents experiències locals així com el treball en xarxa, una fórmula sobre la qual els municipis catalans ja disposen d'una àmplia experiència. Algunes de les possibles accions finançables del nou LIFE + seran els estudis, enquestes i desenvolupaments de models i escenaris, el disseny de metodologies de treball i indicadors ambientals, la publicació de guies, la promoció de formació, tallers i reunions, conferències, seminaris, campanyes de sensibilització, accions de demostració. En definitiva tot allò que serveixi a la divulgació. LIFE + succeirà a diversos programes actualment vigents com són: FOREST, FOCUS, programa per a ONG, URBAN i ,naturalment, l'antic LIFE. La idea és que els objectius d'aquests programes passin a ser objectius de LIFE+. Altres canvis suposaran la pèrdua del suport directe a les empreses per a desenvolupament de tecnologia ambiental; no hi haurà tampoc inversió directa per a la xarxa Natura 2000 -tret d'algunes actuacions molt concretes dins la xarxa- ni assistència tècnica directa per a tercers països.

'Energia Intel·ligent' Aquesta és l'expressió que va fer servir Gonzalo Molina conseller de la Direcció d'Energies Noves i Renovables de la Comissió Europea, que va ser l'encarregat de pronunciar la última conferència de la jornada. Ell mateix va explicar que l'expressió no era conceptualment correcta donat que l'adjectiu intel·ligent només es pot aplicar als humans però amb 'energia intel·ligent' va pretendre cridar l'atenció sobre el fet que no n'hi ha prou amb aconseguir l'eficiència energètica en

diferents processos si no va acompanyada d'un consum raonable. Molina va explicar que l'entrada d'un nou comissari encarregat de l'energia ha suposat un canvi de prioritats polítiques pel període 2005-2010 entre les que destaca la promoció de l'eficiència energètica i de les energies renovables, l'impuls a la recerca en aquest camp i la seguretat nuclear. Una estratègia que, ben encaminada, aconseguirà una major competitivitat dels mercats. De fons, el gran objectiu és mantenir la seguretat de l'abastiment energètic, base de la vida i de l'economia europees. Fins ara -va explicar Molina- s'ha aconseguit mantenir el nivell de la demanda final d'energia de la indústria però en canvi ha continuat augmentant la dels edificis i s'ha disparat la del transport. El balanç no és molt positiu perquè -en les seves paraules- 's'han fet les accions més fàcils, però queden ara les difícils que no seran possibles sense una nova cultura ciutadana respecte al consum energètic'. De fet el plantejament està molt relacionat amb la nova orientació pedagògic-divulgativa del nou programa LIFE +. La Comissió té algunes estratègies que poden ser aplicades amb un cost baix com, per exemple, convertir la rehabilitació de vivendes en una oportunitat per impulsar millores substancials en l'eficiència energètica dels habitatges. Molina considera que 'donat que el 80% dels ciutadans europeus viuen en ciutats, les autoritats locals hi tenen molt a dir en la introducció progressiva d'aquests canvis. En qualsevol cas, i sense oblidar mai aquest àmbit, Molina va recordar la trama complexa que ha de contribuir a una reducció del consum energètic, en la qual destaquen les eines legislatives i els desenvolupaments tecnològics. El representant de la Comissió va dir que 'els estats membres també han de crear els seus instruments per ajudar a tot aquest procés i que han d'evitar les postures victimistes com dir continuament que la legislació comunitària se'ls imposa'. La Comissió té alguns objectius per l'any 2010 com que, aquell any, el 21% de l'electricitat de la UE sigui d'origen renovable o que un 6% dels carburants d'automoció siguin biocombustibles; unes fites sens dubte molt realistes. Diversos programes en marxa com Ecobuildings -centrat en el consum energètic dels edificis- o CIVITAS -en el camp del transport- hi han de contribuir. Però un dels canvis que la Comissió més ansia és que els ciutadans passin de ser consumidors passius a estalviadors actius.

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/reportatge/europa-diners-i-mon-local>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/reportatge/europa-diners-i-mon-local>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)



(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat



(<http://www.diba.cat>)

[Arxiu \(/arxiu\)](#)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](#)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](#)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](#)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](#)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)



(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)



(<http://www.twitter.com/xarxasost>)



(<http://youtube.com/xarxasost>)



([rss.xml](#))
